

ILKYAR'in 34 senedir gerceklestirdigi
en eski projesi "Koy Okullarina Kitap Projesi"
Cogunlukla "Kitap Kampanyalari" toplama-kullanilmis
kitaplarin son yillarda da elden cikarilmaya calisilan ansiklopedilerin
gonderilmesi seklinde surdugune sahit oluyoruz...

Kendi cocuklarimiza kitaplari nasil seciyorsak,
daha ozenli sekilde seciyor ILKYAR; ulkemizin dort bir
kosesindeki cocuklara...

Yayinevleri de yaptiklari buyuk indirimlerle
projenin bir parcasi oluyorlar... Yurtici kargo yillardir
binlerce kitap tasiyor ucretsiz olarak guzel cocuklarimizin okullarina...

Bu seneki planimiz 50 koy okuluna ulasirken, yarisini
Van'daki okullara ulastirmak... Her bir okula gonderecegimiz
120 civarindaki kitabın maliyeti 500TL. Daha fazla bagis alirsak
Van bolgesindeki okullara daha da fazla yolluyabilmeyi amacliyoruz...

Van bolgesindeki guzel cocuklarimizi yazar arkadasimiz gonullumuz sevgili
Sevim in 9 sene once yazdigi izlenimin bir bolumunde hatirliyor, gulumsuyoruz.
(Oykulerin devamı "Gunesin Cocuklari" kitabında - Can Yayinlari)

Bayramlarinizi kutluyor...
Desteklerinizi bekliyoruz
ILKYAR

IS Bnk. ODTÜ Sb. (4229) 706968 TL -- IBAN:TR26 0006 4000 0014 2290 706968 TL
Ziraat Bnk. ODTÜ Sb. (1537) 8970 324-5001 TL -- IBAN:TR64 0001 0015 3708 9703 245001 TL
Ziraat Bnk. ODTÜ Sb. (1537) 8970 324-5002 USD -- IBAN:TR37 0001 0015 3708 9703 245002 USD
Ziraat Bnk. ODTÜ Sb. (1537) 8970 324-5003 EUR -- IBAN:TR10 0001 0015 3708 9703 245003 EUR

www.ilkyar.org.tr ilkyar@ilkyar.org.tr

AY VARDI TÜM GÖRDÜKLERİMİN ÜSTÜNDE

İLKYAR, TEGV, ODTÜ ve Alman Hkmetinin katkılarıyla gerçekleştirilen Eylül Projesinin csn gerçekleştirmek üzere 33 kişi 12 Eylül sabahı emektar mavi otobüsle sevinç içinde yola çıktı. 12 günde 13 Yatılı ilköğretim Bölge Okuluna ulaşılacak, her birinde bir gün boyunca origami, fizik, fen-optik, astronomi, edebiyat, kimya, resim, müzik, oyun, yaratıcı drama, tarih-arkeoloji, hijyen, eğitimde motivasyon... gibi 20 ye yakın etkinlik yapılacak, her okula 700 kitaplık bir kütüphane, ders araç ve gereçleri, satranç takımları, oyun malzemeleri, her çocuğa bir kitap ve nıcef ajandası verilecekti. Geceler bir film gösterisi ve müzikli eğlenceyle son bulacaktı.

Kalkışın perşembe 05.30 olmasının sırrını yola çıktığımızda zm. Emekli İngilizce Okutmanı Sevinç hanımın Elazığ'ın Cip köyündeki evinin bahçesinde vereceği yemeğe davetliydik. Hız ve benzin göstergesi olmayan kendi yaşlı, ruhu genç otobüsümüz patlayan lastiğine, yanan balatalarına inat, türkülerle, şarkırlarla kanat takıp uçarak beklenen zamanda ulaştı Cip köyüne. Kavurma et, bademli pilav, sıırım, zeytinyağlı dolmalar, salatalar, hoşmerimden oluşan mn kadar ev sahibi Sevinç hanımın mücadeleci, boyun eğmez, yardımsever kişiliği de gönlümüzü eldi. Sevinç hanım eşiyle birlikte yaptırdığı Sevinç-Behiç İlköğretim okulunun 8 yıllık eğitim verecek düzeye getirilmesi için çalışıyordu bugünlerde.

Ahlat'a vardığımızda ise takvimler Cumartesiye gösteriyordu. Okullar pazartesi açılacaktı, henüz tek ğrenci yoktu ortalıkta. Ahlat YİBO Müdürü Behll Bey ğrencileriyle Tatvan Yelkenli'deki etkinliklerimize katılacağını ama okuldaki ğrenci sergisini gezmeden gitmemize izin vermeyeceğini söylüyordu gülerek. Okula geldiğimizde sıradan bir YİBO da olmadığımızı hemen anlamıştık. Tuvaletler pis bırakılmamıştı, duvarlar ğrenci işleriyle süslenmişti, perdeler emanet gibi durmuyor, kornışlerle iyi geçiniyorlardı, diyapozonlardan, göz, kulak gibi organlara kadar akla gelebilecek her türlü ders malzemesinin sergilendiği oda bir müzeyi andırıyordu. Öğrencilerin süslediği zl sözlerin fotoğrafını çekerken Okul Müdürü yanıma yanaştı. "Sevmediğim tek renk gri," dedi.

Ahlat YİBO ğrencilerinin el işi sergisinden bir bölüm.

Bu okulda iimin neden kararmadığını anlamıştım. Gri yoktu burada. Gri olmadığına göre kara da olamazdı.

Okulun bir ğrenci meclisi varmış. Her sınıftan seçilen iki-üç kişiyle oluşturulan meclis, duvarların boyanmasından, tamiratların yapılmasına, alım- satım işlerine kadar pek çok içten sorumluymuş. Yemekhanenin duvarlarını oy birliğiyle seçilen çizgi film

kahramanları Şirinler süslüyordu. Her sınıf çoğunluğun istediği renge boyanmıştı. Galatasaraylılar baskın olduğu sınıfta duvarların altı kırmızı, üstü sarıydı. Behlül Bey tam bir doğa hayranı. Ahlat'ın bitki

Ahlat ta kaçamak yediğimiz dutun tadını unutamayacağız.. Parmaklar ya ağızda, ya da değmesin yağlıboya pozisyonunda. Ekip, şoförümüz İbrahim beyin havah kornasına, Ekip Başkanı'nımızın ısrarlı düdüğüne direnirken...

örtüsünü yakından gözlüyor. Ahlat'tan

başka bir yerde yetişmeyen 4 çeşit bitkiyi ilk ondan duyuyoruz. Bitkisel ilaçlara ve çaylara da özel ilgisi var. Stres ve gerginliğiniz mi var? Formülü Behlül Bey'den alacaksınız..

“1 litre suya 1 yemek kaşığı karabaş otu, melisa, papatya, nane, kekik... atacak, bir taşım kaynatacaksınız. Beş dakika beklettikten sonra süzgeçten süzeceksiniz. Bir deneyin bakın, nasıl yumuşacık biri olacaksınız.”

Müdür doğa düşkünü oldu mu okulun dekorasyonu da bu meraktan nasibini alıyor, koridorlar çiçek bahçesine andırıyor. Başka YİBO larda rastladığımız plastik çiçekler ve krepon çelenkler burada yok. Salon bitkileri ağaç köklerinden saksılara ekilmiş, değişik bir yerleşim sağlanmış.

Ahlat YİBO'nun öğrencileri yaklaşık 30 köyden geliyormuş, kapasitelerinin zorlandığını, halbuki diğer köylerden de gelmek için kontenjan isteyenler olduğunu, bunun için yeni YİBO gerektiğini ifade ettiler..

Behlül bey, Ahlat' ta okumuş nüfusun yüksek olduğunu çok mühendis, mimar çıktığını söylüyordu gururla.

Ahlat' a gelirken Van gölü çevresinde sıkça hayvan sürülerine rastladığımızı belirttiğimde, “1990 dan önce buraları görecektiniz. Terör çok zarar verdi, hayvanlar telef oldu, yeni yeni hayvancılık canlanıyor.

Balıkçılık ve meyve- sebzeçilik yapıyor en çok.. Elma, kiraz, kavun, kara dut ...” diyordu.

Kara dut derken gülen gözlerinde parlak bir ışık yandı.

Ahlat Selçuklu Mezarlığından. Bir benzerini görmediğimiz mezarlık 13. yüzyıldan günümüze ne yaşanmışlıkları taşıyor! Bir taşa dokunup rüzgarın kulağımıza fısıldadıklarını dinlemelisiniz

“Kara dutumuzu yedirmeden göndermem. Ama önce Ahlat’ımızı bir gezelim.”

Müdür bey bize rehberlik etti, Kümbetleri, Selçuklu Mezarlığını, kaleyi, cami ve türbeleri, baston atölyelerini gezdik.

Dönüş için otobüsümüze binerken Behlül Bey, meyan kökü bulmuş bir yerlerden, elimize tutuşturdu.

“Barsak iltihabına iyi gelir, balgam söktürür... Kara dutumuzdan da yiyeceksiniz birazdan.”

Yolumuz uzun, akşam Van da olmalıyız. Saatlere bakıldı, hesaplar yapıldı. Erciş YİBO’ya gideceğiz, anı kütüphanesi için kitap bırakacağız, öğle yemeği yiyeceğiz, öğleden sonra Karahan köyünde çocuklarla buluşacağız. Ekip Başkanımız başını iki yana öyle kararlı salladı ki!

“I-Ih! Vaktimiz yok!”

Biz de çaresiz, bahçelerin birinde bekleyen kara dut sepetlerini alamadan el salladık Ahlat’a.

Gezimizin ilk etkinlikleri Karahan köy okulunda başladı. Çocukların büyük çoğunluğunun anadili Kürtçe. İlköğretim okulunun iki yıldır bir de anaokulu var. Nedense köylüler anaokuluna pek rağbet etmemiş. Topu topu 20 öğrenci kayıtlı. Türkçe bilmeyen çocuklar birinci sınıftan önce anaokuluna gönderilebilseler birinci sınıfta yoğun olarak yaşanan anadil problemi belki de kalmayacak. Bu yıl okulun birinci sınıfına 11 öğrenci kaydolmuş. Oysa öğrenim çağına gelmiş çoğu kız 33 öğrencinin daha kaydolması

gerekliyormuş.

“Birkaç hafta daha beklenir, bu çocuklar kaydolmazsa muhtar ya da jandarma aracılığıyla okula alınmaları sağlarız,” diyordu okul müdürü.

Zil çalışıyordu. İlk dersimi 6. sınıf öğrencilerine yapacağım. Trenler üzerine yazılmış bir metin okuyorum, trenleri konuşmak istiyorum.

Trenlerin neyi düşündürdüğünü sorduğum çocuklardan biri

“Trenlere uzaktan baktığında mutlu insanlarla doludur, iyi yaşamlara giderler

sanırsın.” diyordu. “Oysa tren yolculuğu sıkıcı mı sıkıcı bir yolculuktur”

“Nereden biliyorsun?”

“Dedem söylemişti. Bir zamanlar trenle Ankara’ya gitmiş. Aman ne bitmez tükenmez bir yolculukmuş. Dinlerken sıkıntıdan patlamıştım.”

Tren bekleyen bir kızın fotoğrafını gösterdim çocuklara. Kız ve tren üzerine bir öykü kurabilir miyiz, diye.

Çocuklardan biri elini kaldırdı.

İlk etkinliklerimiz Muradiye’de Karahan Köyü İlköğretim Okulunda başladı. İşte Fen-Optik Deneyleri yapan çocuklar.

“Bu kız yalnız olamaz,” dedi. “Bir kız tek başına tren istasyonunda dolaşamaz. Yanında mutlaka ailesi olmalı.”

“Ya erkek olsaydı?”

“O zaman tek başına gezebilirdi.”

Tren ve kızdan en az 7-8 öykü çıktı bu sınıftan. Tam ders zili çalacakken Esra elini kaldırdı.

“Trenler üzerine yaptığımız bu söyleşiyi aklımda hemen oluşan bir dizayle bitirmek istiyorum,” dedi.

Tıkır tıkır giden tren
Kavuştur beni sevdiğime
Hem ben sevineyim
hem de sevenim”

Bir saat boş zamanım vardı. Öznur’un matematik dersine gireyim, dedim. Bir

kaleydoskop
elden ele
dolaşıyordu.
Öznur, tek
gözüyle şekilleri
inceleyen
çocuğa, ne
görürsün diye
sordu.

Çocuk
dünyanın en
kolay sorusunu
duymuş gibi

“Üçgenler,
beşgenler...”
dedi.

“Beşgen
mi, altıgen
olmasın. İyi bak ne
görürsün?”

Çocuk kapalı

Muradiye’Karahan Köyünde son saat matematik etkinliği bitmiş, bireysel hediyeler dağıtılıyor. Kısa süren bu etkinliklerden kalan bir yudum sevgi tüm öğrencilerin dudaklarına yansımış. Öznur projemize katılmak için taa Almanya’dan geldi.

gözünü açtı

“Sizi görüyorum hocam.”

Rifat bey eğitimde motivasyon dersindeydi.

Çocuklara

“Bir dönüm tarladan ne kadar ürün alırsınız,” diye soruyordu.

Çocuklar sus pus duruyorlardı. Sonunda biri elini kaldırdı.

“Tarlanın büyüklüğüne bağlı hocam.”

Konu değişti. Bu kez bir ülke söyleyin diyordu Rifat hoca.

Öğrenciler birbirlerine baktılar. Birinin gözleri parladı birden.

“Avrupa,” diye atıldı.

Hepimiz gülüştük.

Bahçeye çıktım. Güneş enerjisi, su , kırılma deneyleri yapılıyor, çocuklar getirdiğimiz çemberleri çeviriyor, top oynuyorlardı.

Uzun boylu biri esmer öteki kumral iki kız çocuğu ve yakalıklarındaki 3-A yazısı güzüme çarptı birden. Kızlar yaşitlarına göre oldukça gelişmiştiler.

“Kaç yaşındasınız,” diye sordum.

“On üç,” dediler, ağız birliği etmişçesine. Sonra kumral olanı aldı sözü

“Biz okulu bitiremeyeceğiz nasılsa diye babam zorla gönderiyor bizi..”

“Neden ?”

“17 yaşına kadar ilköğretimde okunuyor. Sonra kaydımız silinebilir.”

“Siz okumak istiyor musunuz?”

“Ben kararsızdım.” Kara, kapkalin örgülü saçlı olanda söz şimdi de. “Bugün sizleri görünce öğretmen olana kadar okuyacağım, dedim. Babam beni okuldan asla alamayacak. Sonra da köy köy dolaşıp kız çocuklarına ders vereceğim.”

Hediyemiz kitaplara sarılmış çocuklar düşte gibiler, yerinde pembe bir toz bulutu bırakarak giden mavi otobüsümüzün ardından özlemle el salladılar .

Otobüsümüzün hedefi Van 100. yıl Üniversitesine ulaşmak. Yolda Muradiye şelalesinin şırıltısını, çavlanlarını görür gibi olduk, esintisini duyduk, kendini de görme arzusuyla yanıp yanıp tutuştuk.

Ekibin Sosyal Planlama Koordinatörü Akın’a çevrildi gözlerimiz.

“Şelalenin karşısında bir çay içmek nasıl da yorgunluğumuzu alır şimdi!”

Ğüzelsu’da davul zurna ile karşılandık. Hoşap Kalesinin önündeki manzara unutulmazdı. Hemen gönüllüler halay çeken çocukların arasına karıştı. ilk sıcaklık iner inmez kuruldu.

yıkılan yarım ay sessizce izliyordu bizi. Van kalesi aya inat, tüm ışıklarını yakmış buradayım, dese de Ekip Başkanımızın bir gün yine Van’a gelmek için nedeniniz olsun sözünü çok anlamlı bulup avuçlarımıza bıraktığımız öpücükleri kaleye doğru üfledik.

Güneşin doğuşunu izlemek için erkenden kalkmaya takatı kalan olmadı. Oysa yolculuğumuzun başında güneşin doğuşunu Van’dan batışını Tatvan’dan, dolunayı ise en iyi Ahlat’tan izleyin, diye öğüt veren çok olmuştu.

Akın bu, ne yaptı etti rotayı şelaleye çevirmeyi başardı. Ekip Başkanımız saatine baktı, km yi hesapladı, ana amacımızı anımsattı, sonunda gıcırtilı bir evet, dedi.

“Sadece şelaleye bakıp fotoğraf çekmeye izin var, çaya yok. 100. Yıl Üniversitesinde bekleyenler var bizi.”

Gece Van gölü çevresinde yapılan tavaf yürüyüşüyle son buldu. Gölde

Pazar sabahı herkes tembellik uykusundaiken biz 1.5 saat uzaklıktaki Güzelsu'ya gitmek üzere yola koyulduk. Güzelsu YİBO da Gürpınar YİBO ve Güzelsu ilköğretim okuluyla ortak etkinlikler yapacaktık.

Güzelsu YİBO'ya 2000 yılından beri civar köylerden öğrenci alınıyormuş. 1. sınıftaki çocuklar, Türkçe'yi doğru dürüst konuşamıyordu. Anadilleri Kürtçe. Türkçe bilenler, okula giden abla ya da ağabeylerinden öğrenmiş olarak gelenler. TV alıcıları yayınları doğru dürüst alamıyormuş. Hayvanı olan öküzünü satıyor, çanak anten alıyormuş. Köylüler buğday, arpa, pancar ekıyor, hayvancılık yapıyorlar. Terör nedeniyle yaylalara çıkılamaması hayvancılığı olumsuz etkilemiş.

Hemen hemen evin önünde bir kamyon görmek ilgimi geçti, öğretmenlerden birine sordum.

“Mazot kaçakçılığı yapıyorlar,” dedi. “Mazotu İran ya da Irak tan 350 bine alıyorlar, bir milyon 700 e satıyorlar. Ama artık devlet duruma el koydu, işleri eskisi gibi değil.”

Burada ilk dersim 7. sınıf öğrencileriyle. Yine trenleri konuşuyoruz.

Tren sözü ne düşündürüyor sorusuna, aydınlık yüzlü, cin bakışlı Fatih

“Tren sonsuzluğu düşündürür,” dedi. “Tren gider gider, gittikçe uzaklaşırsın.

Uzaklaşma öyle bir uzaklaşmadır ki sonsuzluğa uzanır. Uzaklaştıkça uzaklaştıklarımız silinir,

kaybolur. Tren nasıl gözümüzün önünden geçip giderse, sorunlar, sıkıntılar... her şey öyle geçip gider. Anlatabildim mi hocam? ”

Anlatmaz olur musun?

Mavi otobüsün yolcusu ben de bir uzun yol tren yolcusundan farksızdım şimdi. Bin beş yüz küsur km uzaklaşırken evimden, ilk önce zaman silinip gitmişti. Kaç gündür, kaç aydır bu yolculuğu yaptığımı, en son neyle uğraştığımı, yaşamımın en temel sorununu ... anımsamıyordum bile. Kim bilir belki de bu yolculukta doğmuştum, dört nala gidiyordum hiç bilmediğim yerlere.

Tren bekleyen kız

fotoğrafına baktık sonra hep birlikte. Sınıfın çoğunluğu kızın başka şehirdeki amcayı beklediğine karar verdiler.

Peki, amca deyince ne

geliyordu akıllarına.

“Amca deyince yolculuk gelir aklıma. Çocukken birlikte Van gezisi yapmıştık.”

“Maç gelir aklıma. İki yıl önce stada Van spor maçı için gittik.”

“Kuşlar gelir aklıma. Evinin çatısında yüzlerce kuş besler.”

“Hastadır amcam. Ziyaretimizi bekler.”

Güzelsu'nun tepesini de Hoşap kalesi bekliyor. Hoşap kalesi Urartulardan kalan kale kalıntısının üstüne 1643 yılında kurulmuş.

Güzelsu'dan Nişan bugün niye bu kadar güzel dersiniz? Çocuklar hepimizin yüreğinde derin izler bırakıyor, hele döndükten sonra, resimlere bakmak ve onlardan ayrı olmak ayrı bir hüznün veriyor...

Bahçeye her çıkışımda kaleye takılıyordu gözüm. Çocuklar kanıksamışlar mıdır acaba, yaşamlarında nasıl bir yeri vardır, merak ediyordum. Hemen yanımdaki çocuğa sorayım, dedim.

“Seviyorum kaleyi ,” dedi Mehmet. “O olmasaydı köyümüze bir çok insan gelmeyecekti. Biz bize kalacaktık. Kale yıkılırsa yalnız kalırım, mutsuz olurum.”

Yakasinda Huri yazan henüz formasını alamamış kız çocuğu ayaklarımın dibinde dolaşıyordu. Okulun en küçük, en kısa boylu kızı. Huri hiç Türkçe bilmiyor, birinci sınıfa yeni başlamış. En iyi bildiğim Kürtçe cümleyle adını sordum.

“Na ve mi çiye?”

*Evin: Yaz tatilimde inekleri sağdım, tarlada çapa salladım
Annem bir sürü toka aldı bana...*

Huri ablasının arkasına gizlendi. Tek söz söylemedi. Eteğinin ucunu tuttum, yanıma doğru çektim. Islak mendille kirli yüzünü, kapkara ellerini sildim. Kirden tozdan keçeleşmiş saçlarını okşadım. Ablası ve onun arkadaşı Nişan’la konuşurken kollarımı bedenine doladım, anlamasa da konuşmalarımızı dikkatle izliyordu.

Daha sonra nereye

gitsem gölge gibi arkamda buldum onu. Başlangıçtaki ürkek bakışlarının yerini,

çekingen ama içten bir gülüş almıştı.

Nişan dalgalı saçlar eklenmiş bir toka takmış başına, saçlarını savura savura yürüyordu yanımda. Cam parlaklığındaki gözlerine bakmaktan kendimi alamıyordum.

“Peri kızı kadar güzelsin,” dedim.

“Bugün çok sevinçliyim de ondan,” dedi. Kollarının arasındaki kitapları gösterdi. “Yaşamımın en güzel armağanını verdiniz bana. Bu gece hiç uyumayacağım. Sizleri hiç tanı mıyordum, bir günde yaşamıma girdiniz, bizi sevindirdiniz. Sabah olduğunda sizi göremeyeceğim için üzüleceğim ve çirkin bir kız olacağım.”

Akşamüstü öykü yazma etkinliğimiz vardı.

Fatih’ te gelmişti,

“Öykümün sonu mutlu bitmeyecek,” dedi yazmaya başlamadan. “Yaşam süt liman geçmez çünkü. Geçse iyi olurda da hayal kırıklıkları çoktur.”

Kaderin Cilvesi adlı öyküsünü yazdı, okulu başarıyla bitirmenin sevincini yaşayan kızın aynı gün babasının ölüm haberini almasını anlattı. “Hayat böyle işte, hiçbir zaman mutlu olamıyor insan”dı öyküsünün son tümcesi.

Numan ve Savaş, Fatih’e inat olsun diye hüznle başladıkları öykülerini mutlu sonla bitirmek istediler.

“Hayal kırıkları çoksa da umut edilecek bir şey hep kalır,” dedi Numan.

Ders aralarında Ebru güzel mavi elbisesi, mavi gözleriyle dikkatimi çekmişti, düzgün konuşuyor, 5. sınıfa gidiyordu. Babası mazot işi yapıyormuş, Van’a sık sık gidip geliyormuş. Her gidişinde Ebru’ya 5-6 kitap getirirmiş. Çocuk kitapları yazdığımı öğrenince kütüphanemizdeki tüm kitaplarımızı okuyacağım, dedi.

Bu okulda sınımsız bakışlı, işine dört elle sarılmış, çocukları çok seven Fatih öğretmeni tanıdım. Göl kıyısında 40 öğrencili bir köy okulunda 3 yıl öğretmenlik yapmış,

okulu inşaat halindeyken almış, inşaatı köylülerle beraber tamamlamış. Eşi Asuman hanım kadrolu öğretmen olmamasına rağmen devamlı eşinin yanında çocukların sorunlarıyla boğuşmuş. El ele vermişler, birinci sınıfa gidecek Türkçe bilmeyen, dersleri iyi olmayan çocuklar için yaz okulu açmışlar. Çocukları Van'a tiyatro izlemeye, pastanelere götürmüşler. Haftanın belli günleri Türk Eğitim Gönüllülerinin Van' daki eğitim parkına taşımışlar çocukları. Güzelsu YİBO da bir haftadır görevliler. Akılları köyde bıraktıkları 40 çocukta.

“Evimizde bir odayı çocuklar için revir olarak kullanıyorduk. Hastalanan çocuğu eve göndermez, kendimiz ilaçlarını düzenli vererek bakardık. Yeni gelen öğretmen bizim gibi ilgilenir mi acaba?”

Bir 7- 8 yıl daha Doğu'nun köylerinde görev yapmayı düşünüyorlar.

“Büyük şehir yaşamını, ilişkilerini sevmiyoruz. Doğu'dan sonra Antalya'nın ya da Aydın'ın bir köyüne gitmeyi düşünüyoruz. Ama hep köylere...”

Gün yoğun geçti, bahçeye her çıkışımızda bize tepeden bakan yaşlı mı yaşlı Hoşap kalesini gördük, içini gezmeye fırsatımız olmadı. Kolay değil 400 yıllık bir yaşamışlık vardı orada. Yaşama dair ne sırlar, ne öyküler, ne bilgelikler saklıydı taşlarında.

Başkanımızın

“Bence kale esrarını korusun... performans düşmemeli... yapacağımızın en iyisini ...” diye sıralanan sözleri Hoşap kalesinin güçlü mü güçlü çağrısından duyulamadı. Sabah 6.00 da uyandık, köyden kalenin anahtarını aldık, zindanda, hamamda, selamlıkta, kulelerde, mazgallarda taşların fısıltısını dinledik.

Buradan sonraki durağımızda Güzelkonak'ın çocukları yolumuzu bekliyor olacaktı. Göl kıyısında, olanca sakinliğiyle dinlenmeye çekilmiş iki yıllık bir okuldu Güzelkonak YİBO.

Öyküler denizinde vüzen cocuklar. övki vazma etkinliğinde...

Edebiyat etkinliğimizde bu kez başka bir fotoğrafı konuştuk. Fotoğrafta top oynayan bir çocuk ve geride hüznle onu seyreden bir kız çocuğu vardı.

Çocuklardan biri bu fotoğraf bizim evde de çekilmiş olabilirdi, dedi.

“Bizim buralarda kız çocuklarına para verilmez, oyuncak alınmaz, top hiç alınmaz, alınacaksa erkek çocuğa alınır,” dedi. “Benim babam bana para verir, ya da top alır, kız kardeşime almaz.”

Bir an durdu, gözleri sınıfı taradı,

“Babam böyle düşünür ama ben düşünmem.” dedi.

Dersin birinde Kemal çekti dikkatimi. Hayal gücünün çok gelişmiş olduğunu ilk birkaç sözünden anlamıştım. Babası şeker hastası. Arada şeker komasına girmiş. Baba ansızın baygınlık geçiriyor, bir iki gün hiç uyanmadan horlayarak uyuyormuş.

“Hastaneye götürürsek, serum veriyorlar hemen açılıyor. Ama çoğu zaman

götüremiyoruz, başında bekliyoruz, bir gün bazen iki gün sonra açılıyor.” derken doluyordu gözleri.

Kemal bu okulun öğrencisi değil, misafir olarak gelmiş. Güzelkonak YİBO ya geçen yıl kaydolmuş ama akşamları sık sık okuldan kaçmış, sonra da bakmış olmayacak kaydını köy okuluna aldırılmış.

“Neden kaçtın,” dedim.

Sustu. Üsteleyince başını sıranın içine soktu,

“Söyleyemem,” dedi.

Arkadaşlarından çekiniyordu. Yalnız olursak sırrını paylaşacağını hissettim. Bir ara arkadaşları uzaklaşmışken sordum aynı soruyu.

“Akşamları altına kaçırıyordum,” dedi. “Arkadaşlarım alay etmesinler diye akşam oldu mu okuldan kaçırıyordum. 5-6 km uzaktaki köyüme gidiyordum.”

“Kar kış olsa da mı?”

“Hee,” dedi. “Hep kar kış olur burada. Bir ay sonra hava bozar, bahara kadar hep soğuk geçer.”

Güzelkonak’tan güzel dakikalar...

Emre kağıt olimpiyatlarından sonra anı resmi çektiriyor...

çok vardır bu sorun,” dedi. “Ben nöbetçi olduğum akşamlar sorunlu çocukları gece yarısı uyandırır, tuvalete götürürüm. Bu gene o kadar önemli değil. Bir de yeni gelen çocukların tuvalet alışkanlığı sorunu var. Çoğunun evinde doğru düzgün tuvalet olmadığından gece kalkıp pisliğini koridorun ortasına yapanlarla karşılaşıyoruz.”

Kemal etkinliklerin çoğuna katıldı. Çocuklara verdiğimiz ajanda ve Tübitak yayınlarından aldı. Gece çok amaçlı salonda herkes çilginca dans ederken o yanıma yanaştı,

“Bu kitapları alın,” dedi.

“Neden” dedim, “Sevmedin mi?”

“Çok sevdim de hak etmedim,” dedi. “Ben bu okulun öğrencisi değilim.”

“Biz tüm çocuklara getiriyoruz armağanlarımızı. Sadece etkinliklerimiz için bir okulun sınıflarını kullanıyoruz. Kitaplar herkes kadar senin de hakkın,” dedim.

Sevinçle elimi öptü.

“Sizinkilerden kimseye söylemezsiniz, bu okuldan olmadığımı değil mi?” dedi.

Korkusunu anlayamıyordum, anlamış gibi başımı salladım.

Ceylan türküsü çalınırken kitaplarını yanıma bıraktı, terden sırılsıklam olana kadar zıpladı.

Altına kaçırma sorunu ilgimi çekti, nöbetçi öğretmene sordum.

“Oooo... Kızlarda da erkeklerde de

Yatakhanedeki odamızı iki kızla paylaştık . Kardeşlermiş. Baba aynı, iki ayrı anneden doğmuşlar. Ayrı evlerde yaşıyorlar. Baba encümen üyesi. Bir evde 10 çocuk ötekinde 13 çocuk var. 23 kardeşiz diyorlardı gülüşerek. Kardeşlerinin adlarını eksiksiz saymada zorlanıyorlardı.

Sabah okuldan ayrılacağız. Çocuklar erkenden kalkmış, bizi son kez görmek için yarışıyorlardı.

Rengi atmış bir ceket, ütüsüz bir gömlek giymişti Fethi.

“Bu yaşında bir yazar gördüm,” dedi. “Babam 75 yaşında daha bir yazar görmedi.”

Semanur: “Süslü püslü gezmeyi severim. Yakamı halam, ağaçlı çiçekli yeleşimi annem ördü. Taç ise benim eserim.”

“Nerden biliyorsun, belki görmüştür.”

“Yok, görse söyler. Babam döne döne eski günleri anlatır, belki yüz kere aynı olayları anlattı durdu. Bugün olanları hiç hatırlamaz.”

Fethi Türkçe’yi zor konuşuyor. Annesi ölmüş, babası felçli ve çok yaşlı. 2 kere evlenmiş. Fethi’ye ağabeyleri bakıyor.

“Kaderim ağabeylerimin elinde. Paramız yok

okutmayacağız, derlerse okuyamam. Onun için size ilerde ne olacağımı söyleyemem. Bakarsınız çoban olurum. Yazları çobanlık yapıyorum zaten. ”

TV yayınları bu bölgenin de bazı köylerinden alınmadığı için çocuklar okula geldiklerinde Türkçe bilmiyorlar. Yanımdaki çocuklardan biri bazı söylediklerimi anlamayan Fethi’ye Kürtçe anlatıyordu..

Emin okulun en şık çocuğuydu Gri, gıcır gıcır bir takım elbiseyle gelmişti okula. Ağız dolusu gülüyordu hep. Babasının dükkanı varmış.

Takım elbisesini Van Giyim Marketten aldığını ve kendinin seçtiğini söylüyordu, gururlanarak. Ailesi İstanbul’a göç etmiş, o okulunu bırakmamak için gitmemiş, dedesiyle kalıyormuş. Yaz tatilini İstanbul Bağcılarda ailesiyle geçirmiş. Trafik ve kalabalık yüzünden bir türlü kanı kaynamamış İstanbul’a. Buraları, arkadaşlarımı terk edemem, diyordu.

Serpil, 8. sınıfta. Ablalarını parasızlıktan okutmamış babası , burslu sınavını kazanamamış ama okumayı çok istediğini söylüyor.

“Ninem babam izin vermese de okutacak beni” diyor. “Allah ona uzun ömür versin.”

Ay yolculuğumuzun başından beri giderek irileşerek bizi izlemeyi sürdürüyordu. Biz de geceleri teleskopla yüzeyindeki kraterleri, göktaşının açtığı çukurları izliyorduk.

Küçük çocuklardan biri ayı uzun uzun inceledikten sonra yüzü allak bullak olmuş halde geri çekildi.

“Ne oldu?” dedim.

“Dedem aya gitti sanıyordum;” dedi. “İyice baktım, yok. Eve gidince anneme soracağım.”